

O bratrské theologii

JEDNOTA BRATRSKÁ nikdy nehlásala neproměnitelnost věroučného výrazu. Byla přesvědčena, že kontinuita jejího bohosloví byla dána především přimknutím k podstatným věcem křesťanské víry, jak je dosvědčuje uprostřed obecnství vyznavačů Kristových Písmo svaté. Církevní a theologické projádření podstatných věcí se mezi Bratřími sice opíralo o apoštolské vyznání víry a o dogmatickou tradici západního křesťanstva, nečinilo si však nárok býti pravidlem nepohybným a neměnným. Také společenské a duchovní prostředí, v němž Jednota vznikala a žila, poznamenalo vydatně tvar jejího bohoslovného myšlení i prožitku.

Studium Jednoty bratrské s hlediska dějin dogmatu potvrzuje názor, vyslovený Jaroslavem Bidlem r. 1903: „Jednota, která v ohledu dogmatickém namnoze se opírala o zásady a názory táborské a čerpala ze spisů Petra Chelčického, shodovala se vcelku, třebaže v leckterém ohledu byla konservativnější než Luther, s radikálními zásadami Calvinovými. Trvalo však dlouho, nežli si náležitě uvědomila svou duševní příbuznost s reformací švýcarskou.“ Ale mínění, zastávané ostatně už J. Chr. Köcherem [1741], že Bratři byli kalvinisty před Calvinem, hodnotící bratrské učení jen ve světle nejsilnějších dvou proudů, v něž se reformace 16. století rozestoupila, může svědět k podcenění vlastního a samostatného záměru bratrského reformačního poselství. Bratrské úsilí o samostatnost nebylo zajisté pouhým projevem touhy po existenční záchově dějinně společenského útvaru Jednoty. Bylo především poslušnou věrností těm výzvám evangelia, jež Bratři uslyšeli, jimž nemohli uniknout a jež nechtěli smlčet.